

Voordat de bom valt

De documentaire *A compassionate spy* vertelt het verhaal van de Amerikaanse atoomwetenschapper Ted Hall. Uit mededogen speelde hij het atoomgeheim door aan de Sovjet-Unie. Gepakt werd hij nooit.

EJK	6.480	88.678.000
HPL	1.062	88.678.000
KEE	485	8.269.000
NAH	8.569	189.301.000
QOP	6.602	102.698.000
TIK	890	24.697.000
WIG	6.280	76.002.000
AHD	2.436	57.610.000

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: SHUTTERSTOCK, VPRO

An het eind van *A compassionate spy* breekt Ted Hall (1925-1999). De vraag, gesteld vlak voor zijn dood, is: "Wat zou je willen meegeven aan volgende generaties?" Hij vermant zich en antwoordt: "De wereld staat heel dicht bij een totale catastrofe", een alles vernietigende atoomoorlog.

Als achttienjarige natuurkundestudent raakte Hall in 1943 betrokken bij het Manhattanproject, de ontwikkeling van de atombom. Hij sympathiseerde met de Sovjet-Unie en had snel door wat de enorme vernietigingskracht van de bom was, en wat een monopolie op het bezit ervan zou betekenen voor de macht van de Verenigde Staten. Uit angst voor een wereldwijde nucleaire holocaust besloot hij de atoomgeheimen met de Russen te delen. Uit mededogen, zei hij later, zo zou er meer stabiliteit in de wereld zijn. Ted Hall was niet de enige die de bom vreesde. Al na de eerste atoombomproef op 16 juli 1945 verzocht een aantal onderzoekers president Truman per brief het wapen niet te gebruiken tegen Japan, dat weigerde te capituleren. Ze stelden voor een Japanse delegatie uit te nodigen bij een proef, zodat die het gevaar met eigen ogen kon zien en daaruit conclusies kon trekken. Truman zag de brief nooit. Begin augustus 1945 werden Hiroshima en Nagasaki vernietigd. Bij de bombardementen kwamen tienduizenden mensen om. Als gevolg van stralingsziekte en kanker liep dat aantal later nog op tot ruim boven de 250.000. Mede dankzij Hall had de Sovjet-Unie zomer 1949 zelf een atoombom. In de VS begon een heksenjacht op verraders van het atoomgeheim. Hoewel hij vanaf 1951 ook in beeld kwam en jaren door de FBI werd geschaduwd, wist Hall zijn geheim verborgen te houden. Alleen zijn vrouw Joan wist ervan, zij vertelt in deze 2Doc zijn verhaal.

► **2DOC: A COMPASSIONATE SPY 22.40 NPO 2**